

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 30 października 2024 r.
znak sprawy: DOS.dws.071.97.2024
telefon: 22 623 19 00
e-mail: Malwina.Heluszka-Ligeza@minrol.gov.pl

Pan
Marek Wójcik
Wojewoda Śląski

Dotyczy: postulaty rolników z województwa śląskiego [pismo Śląskiej Izby Rolniczej z 09.09.2024 r., znak: KOI.142.385.2024]

Szanowny Panie Wojewodo,

odpowiadając na powyższe pismo, przedstawiam informacje i wyjaśnienia będące w kompetencji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w odniesieniu do postulatów przedstawionych w piśmie Pana Romana Włodarza Prezesa Śląskiej Izby Rolniczej.

Precyzyjne określenie statusu zawodowego rolnika. Przyjęcie definicji rolnika aktywnego zawodowo, wykładnia pojęcia „rolnicy nie prowadzący działalności”.

Definicja rolnika aktywnego zawodowo, zawarta w przepisach UE ⁽¹⁾ odnosi się bezpośrednio do podmiotu składającego wniosek o płatności i faktu uzyskiwania przez ten podmiot dochodów z działalności rolniczej. Natomiast państwom członkowskim pozostawiono swobodę we wdrażaniu tej definicji, z wykorzystaniem takich kryteriów jak:

- badanie dochodów,
- nakłady pracy w gospodarstwie,
- przedmiot działalności,
- wpis do rejestrów krajowych lub regionalnych.

Ponadto państwa członkowskie mogą:

- wykorzystać jako narzędzie uzupełniające negatywną (wykluczającą) listę działalności pozarolniczych,

- ustalić, na podstawie swoich uwarunkowań krajowych lub regionalnych, kwotę płatności bezpośrednich nie wyższą niż 5 tys. EUR, poniżej której rolników w każdym przypadku uznaje się za rolników aktywnych zawodowo.

W związku z powyższym w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 r. przyjęte zostały następujące rozwiązania:

- 1) rolnicy, którzy za poprzedni rok otrzymali płatności bezpośrednie w kwocie nieprzekraczającej 5 tys. EUR są automatycznie uznawani za aktywnych zawodowo.
- 2) w przypadku, gdy kwota płatności za poprzedni rok przekracza 5 tys. EUR - rolnik jest uznawany za aktywnego, jeżeli nie prowadzi żadnej z działalności wymienionej na negatywnej liście, tj. zarządzanie portami lotniczymi, administrowanie wodociągami, trwałymi terenami sportowymi i rekreacyjnymi, świadczenie usług przewozu kolejowego lub w zakresie obrotu nieruchomościami.

Niemniej jednak, rolnik prowadzący tego rodzaju działalność może zostać uznany za aktywnego, jeżeli:

- działalność rolnicza jest jego działalnością przeważającą,
lub udokumentuje, że:
  - jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego jego przychodu,
- lub
  - kwota płatności bezpośrednich, jakie mu przysługiwały za poprzedni rok, wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej.

Uznaje się, że rolnik zarządza portami lotniczymi, administruje wodociągami lub stałymi terenami sportowymi lub rekreacyjnymi lub świadczy usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami, jeżeli wynika to z rejestru działalności (wybrane kody PKD) lub posiada powiązania osobowe lub kapitałowe z podmiotem wykonującym ww. działalność.

Z danych ARiMR wynika, że w kampanii 2023 r., warunku aktywnego rolnika nie spełniły 53 podmioty. W tym kontekście niezrozumiałe jest twierdzenie, że rozwiązania przyjęte dla rolników otrzymujących płatności bezpośrednie w kwocie

powyżej 5000 EUR nie uwzględniają specyfiki tych gospodarstw związanej z uzyskiwaniem dochodów z dodatkowych źródeł.

Ponadto należy zauważyć, że 2024 r. jest dopiero drugim rokiem stosowania PS WPR. Dlatego też na bieżąco dokonywana jest ocena funkcjonowania rozwiązań zaproponowanych w PS WPR w celu wprowadzenia ewentualnych zmian. W tym kontekście analizowane są również wszystkie uwagi i wnioski organizacji rolniczych wpływające do MRiRW.

Natomiast przez działalność rolniczą, zgodnie z art. 4 ust. 2 ww. rozporządzenia 2021/2115⁽¹⁾, należy rozumieć:

- wytwarzanie produktów rolnych przez hodowlę lub chów zwierząt do celów gospodarskich lub uprawę lub hodowlę roślin lub
- utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza użycie zwykłych metod rolniczych i zwykłego sprzętu rolniczego. Co oznacza, że jeżeli na danym gruncie nie jest prowadzona produkcja to rolnik ma obowiązek wykonać co najmniej jeden (w przypadku gruntów ornych i trwałych użytków zielonych) lub co najmniej dwa (w przypadku sadów) zabiegi agrotechniczne mające na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądaney roślinności, co do zasady w terminie do 31 lipca roku składania wniosku.

W związku z powyższym, jeżeli rolnik nie prowadzi ww. produkcji, ani nie utrzymuje w odpowiednim stanie użytków rolnych, należy uznać, że nie prowadzi działalności rolniczej i nie zostaną mu przyznane płatności bezpośrednio.

W tym kontekście, odnosząc się jednocześnie do kwestii pobierania płatności przez właścicieli ziemi rolnej, należy zauważyć, że podmiot, który nie użytkuje gruntu nie jest uprawniony do uzyskania płatności ⁽²⁾ (nawet jeśli posiada do niego tytuł prawny⁽¹⁾). W przypadku, gdy właściciel wnioskuje o przyznanie płatności nie użytkując gruntów, postępuje niezgodnie z obowiązującymi przepisami. Zgodnie bowiem z art. 23 ustawy o PS ⁽²⁾, w przypadku gdy grunt rolny stanowi przedmiot posiadania samoistnego

---

⁽¹⁾ Zgodnie z art. 22 ww. ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 261, z późn. zm.) jednym z warunków przyznania płatności bezpośrednich jest obowiązek posiadania tytułu prawnego do gruntów, do których mają zostać przyznane płatności.

i posiadania zależnego, płatności przysługują posiadaczowi zależnemu, czyli temu, kto faktycznie zajmuje się uprawą zadeklarowanych do płatności gruntów.

Uproszczenie administracyjne w zakresie obsługi rolników w instytucjach rolniczych.

W odniesieniu do wymienianych w postulacie kwestii uproszczeń administracyjno-kontrolnych związanych z WPR oraz narastającej biurokracji, związanej z obsługą wniosków informuję, że korzystanie z programów pomocowych i wykorzystywanie środków publicznych wymaga szczególnych procedur zapewniających bezpieczeństwo, racjonalność i efektywność ich wydatkowania.

W odniesieniu do płatności obszarowych, jak i płatności do zwierząt, państwa członkowskie, w tym Polska, zobowiązane są do ustanowienia systemów kontroli, które w skuteczny sposób zapobiegą nieprawidłowościom oraz nadużyciom finansowym. W tym celu, przeprowadzane są kontrole beneficjentów polegające na ocenie spełniania przez nich kryteriów kwalifikowalności i innych niezbędnych zobowiązań. Wynika to wprost z przepisów Unii Europejskiej.

ARiMR, odpowiedzialna za przeprowadzanie kontroli, podejmuje wszelkie starania, aby ograniczyć do minimum niedogodności dla rolnika wynikające z przeprowadzanych kontroli. Przede wszystkim, kontrole możliwe do równoczesnej realizacji przeprowadzane są kompleksowo w ramach jednej wizyty. Nie wszystkie jednak kontrole możliwe są do realizacji w jednym terminie. W odniesieniu do niektórych środków wsparcia, kontrole na miejscu muszą być rozłączne w ciągu roku, tak aby możliwe było sprawdzenie, czy wszystkie zobowiązania, wynikające z przepisów UE są przestrzegane.

Ponadto, w ramach przyznawania płatności zarówno obszarowych, jak i do zwierząt, wprowadzono liczne zmiany mające na celu m.in. uproszczenie procesu wnioskowania o niektóre rodzaje płatności bezpośrednich oraz ograniczenie dla rolników obciążeń administracyjnych związanych z ww. procesem, a w szczególności z obowiązkiem dostarczania niektórych dokumentów wraz z wnioskiem o przyznanie płatności.

ARiMR w ramach aplikacji eWnioskiPlus na bieżąco stara się także usprawniać proces wypełniania wniosków poprzez m.in. poprawę ergonomii oraz dostosowując funkcjonalności aplikacji do zgłaszanych potrzeb.

Odnosząc się do stwierdzenia, że „szczególnie dokuczliwe dla rolników było dość swobodne podchodzenie do terminów związanych z rozpatrywaniem wniosków”,

należy podkreślić, że zgodnie z art. 44 rozporządzenia 2021/2116⁽³⁾, płatności są przekazywane w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 czerwca kolejnego roku kalendarzowego. Przepisy te obowiązują we wszystkich państwach członkowskich UE. Ponadto, płatności nie można dokonać przed zakończeniem sprawdzenia warunków kwalifikowalności do otrzymania pomocy. W odniesieniu do wniosków o płatności obszarowe wypłata płatności, następuje po rozpatrzeniu wniosku i musi być poprzedzona szeregiem czynności, takich jak: kontrole administracyjne, typowanie wniosków do kontroli na miejscu, przeprowadzenie kontroli w terenie. W przypadku, gdy rolnik ubiega się o kilka rodzajów płatności, naliczenie płatności i wydanie decyzji administracyjnej jest możliwe po przeprowadzeniu wymaganych kontroli w zakresie spełnienia warunków dla poszczególnych rodzajów płatności. Należy podkreślić, że termin rozpatrzenia sprawy jest zależny także od ilości popełnionych we wniosku błędów.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) dostrzega potrzeby rolników związane z jak najszybszą realizacją płatności obszarowych i płatności do zwierząt i dokłada wszelkich starań, aby były one realizowane na bieżąco i bez zbędnej zwłoki.

W celu poprawy płynności finansowej gospodarstw, od 16 października br. wypłacane są zaliczki, które swoim zakresem obejmują również ekoschematy obszarowe oraz płatności obszarowe II filaru WPR.

Zapewnienie skutecznej ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej, powstrzymanie niekontrolowanej urbanizacji.

Kwestia przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze jest ściśle powiązana z planowaniem przestrzennym. To gmina jako organ władzy publicznej ma przyznaną przez prawo kompetencję do jednostronnego ustalenia sposobu zagospodarowania przestrzeni lokalnej. Niemniej jednak Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zapewnił sobie wpływ na kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej wydając opinię do aktu planowania przestrzennego, tj. planu ogólnego gminy. Ponadto już na etapie zawiadomienia przez władze gminy o podjęciu uchwały o sporządzeniu takiego planu ogólnego Minister sygnalizuje wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) potrzebę ochrony wszystkich gruntów rolnych oraz racjonalnego nimi gospodarowania. Przedmiotem postępowania przed Ministrem jest także przeznaczenie gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Rozpatrując sprawę, Minister bierze pod uwagę zarówno jakościową,

jak i ilościową ochronę gruntów rolnych w celu zachowania zwartej rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności gruntów klas I-III. Należy jednak zauważyć, że w procesie planowania uczestniczą także inne organy, w tym izby rolnicze. Obowiązujące w tym zakresie przepisy dają izbom rolniczym możliwość wywierania wpływu na kształtowanie przestrzeni obszarów wiejskich i dzięki temu zabezpieczenie przestrzeni rolniczej na wsi i nie utrudnianie działalności rolniczej przez innych mieszkańców wsi niezwiązanymi z działalnością rolniczą. Jednak z dotychczasowego doświadczenia wynika, że właściwe miejscowo izby rolnicze, wydając opinie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, bardzo rzadko kierują się potrzebą utrzymania zwartych obszarów użytkowanych rolniczo, opiniując pozytywnie wnioski wójtów (burmistrzów) o przeznaczenie gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze. Tym samym bardzo często w sytuacjach, gdzie wymaga to ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej i ograniczenia ewentualnych konfliktów społecznych, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pomimo pozytywnej opinii izby, odmawia wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów na cele niezwiązane z produkcją rolną. Z analizy wydawanych przez Ministra decyzji wynika, że w ostatnich latach (tj. od 2015 r. do 2023 r.) w ramach prowadzonych postępowań w sprawie przeznaczenia na cele nierolnicze użytków klas I-III, systematycznie zmniejsza się powierzchnia gruntów, w stosunku do której Minister wyrażał zgodę. Ograniczany jest zatem proces rozprzestrzeniania się nowej zabudowy na najżyźniejsze gleby, a tym samym spowalnia się tempo wyłączeń takich gleb z produkcji rolniczej. W związku z tym postulat dotyczący wprowadzenia ustawowej ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej można uznać za skutecznie realizowany przez Ministerstwo.

Wycofanie przymusu ugorowania.

Obowiązek ugorowania 4% gruntów ornych w ramach normy GAEC 8 począwszy od 2024 r. został w Polsce zniesiony w zamian za ustanowienie odpowiedniego ekoschematu, czyli dobrowolnej i płatnej interwencji dla rolników.

Rolnicy realizujący nowy ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji otrzymują płatność za wyłączenie gruntów ornych z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie.

Nowy ekoschemat został wprowadzony ustawą z dnia 23 maja 2024 r. o zmianie ustawy o PS WPR na lata 2023-2027, opublikowanej w Dzienniku Ustaw w dniu 17 czerwca 2024 r., która weszła w życie dzień później.

Od 2025 r. ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji zostanie rozszerzony o grunty ugorowane obejmujące nowoutworzone elementy krajobrazu. W MRiRW trwają obecnie prace w tym zakresie.

Rozszerzenie zakresu interwencji rynkowej na produkty rolnicze na poziomie UE.

Kolejne reformy WPR stopniowo ukierunkowały tę politykę w większej mierze na rynki i ograniczyły rolę narzędzi interwencyjnych, które obecnie traktuje się jako „siatkę bezpieczeństwa” i wykorzystuje jedynie w razie kryzysu. Podnoszone przez Polskę w ramach reform WPR postulaty dotyczące m.in. rozszerzenia interwencji rynkowej czy urealnienia cen interwencyjnych nie uzyskiwały poparcia państw członkowskich, nie uzyskują również w bieżącej dyskusji w UE. Komisja stoi na stanowisku, że zasadne jest kontynuowanie rynkowej orientacji WPR. Bardziej interwencjonistyczne podejście byłoby kosztowne, a ewentualne środki finansowe na funkcjonowanie rozszerzonej interwencji musiałyby pochodzić przede wszystkim z płatności bezpośrednich. Dodatkowa interwencja byłaby realizowana de facto kosztem rolników, którzy otrzymywaliby niższe dopłaty.

W podejmowanych w ostatnim czasie na poziomie UE debatach dotyczących wyzwań dla poszczególnych rynków rolnych większość państw członkowskich uznaje co do zasady aktualne instrumentarium rynkowe za odpowiednią bazę do wspierania poszczególnych sektorów. Większość państw skupia się raczej na roli wsparcia dochodów rolników (płatności bezpośrednie), czy konieczności poprawy efektywności instrumentów w ramach II filara WPR, w szczególności zapewnienie odpowiednich środków na inwestycje, w tym w nowe technologie na rzecz zrównoważonej produkcji, konkurencyjności i dostosowania do wymagań w zakresie środowiska i klimatu.

Polska będzie w dalszym ciągu podnosiła potrzebę bardziej skutecznej interwencji rynkowej, niemniej jednak jakiegokolwiek zmiany co do zakresu interwencji czy zasad jej realizacji są możliwe wyłącznie przy poparciu większości państw członkowskich.

Stworzenie bodźców do rozszerzenia wsparcia produkcji zwłaszcza zwierzęcej, z uwzględnieniem mleka. Niezwłoczne uruchomienie krajowych programów rozwoju chowu i hodowli zwierząt.

Mając na uwadze szczególne trudności, których doświadczają rolnicy utrzymujący zwierzęta, wsparcie związane z produkcją do zwierząt przyznawane jest we wszystkich dopuszczonych przepisami Unii Europejskiej sektorach, tj. mleka i przetworów mlecznych (płatność do krów), wołowiny i cielęciny (płatność do bydła), mięsa

baraniego i mięsa koziego (płatność do owiec i płatność do kóz). Płatności te mają charakter powszechny - są skierowane do wszystkich hodowców bydła, owiec i kóz w całym kraju i do wszystkich ras.

Producentom mleka w szczególności dedykowane są płatności do krów i bydła. Każda z tych płatności może być przyznana maksymalnie do 20 szt. zwierząt. Płatność do krów przysługuje do zwierząt w wieku ponad 24 miesięcy, a płatność do bydła do zwierząt (dowolnej płci) w wieku nieprzekraczającym 24 miesięcy. Z uwagi na specyficzne trudności, jakich doświadczają rolnicy z województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej mogą oni ubiegać się o płatność do krów/bydła posiadając tylko 1 szt. kwalifikujących się zwierząt (w przypadku pozostałych województw - co najmniej 3 szt.).

Płatność do owiec przysługuje rolnikom posiadającym co najmniej 10 macierek owczych w wieku co najmniej 12 miesięcy. Przyznawana jest do wszystkich kwalifikujących się zwierząt (macierek owczych) w gospodarstwie (brak limitu).

Płatność do kóz przysługuje rolnikom posiadającym co najmniej 5 samic kozy w wieku co najmniej 12 miesięcy. Wsparcie jest wypłacane do wszystkich kwalifikujących się zwierząt (samic kóz) w gospodarstwie.

Dodatkowo w ramach PS WPR w I filarze, rolnicy mogą otrzymać wsparcie w ramach Interwencji 4.6 - ekoschemat Dobrostan zwierząt⁽⁴⁾. W ramach tego ekoschematu rolnikom jest udzielane wsparcie finansowe za realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowane praktyki. Celem tego wsparcia jest zrekompensowanie rolnikom dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku prowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt.

Płatnością dobrostanową objęto następujące gatunki i grupy zwierząt, tj. świnie (lochy i tuczniki), bydło (krowy mleczne, krowy mamki i opasy), owce, kozy, konie oraz drób (kury nioski, kurczęta brojlery, indyki z przeznaczeniem do produkcji mięsa), a rolnik w zakresie ekoschematu Dobrostan zwierząt ma do dyspozycji 13 wariantów.

Dodatkowo w ramach realizowanej w PS WPR interwencji Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (tzw. płatności ONW), w celu wsparcia hodowli zwierząt trawożernych i promowania praktyk

prowadzących do lepszego wykorzystania TUZ, w gospodarstwach położonych na obszarach ONW górskich i podgórskich, rolnicy posiadający zwierzęta trawożerne otrzymują wyższe stawki płatności do hektara użytków rolnych. W bieżącym roku wprowadzono dodatkowo przepisy umożliwiające spełnienie warunków posiadania zwierząt przez większą liczbę rolników, poprzez zmniejszenie wymogu minimalnej obsady zwierząt z 0,5 DJP do 0,3 DJP. Zwiększone zostały również stawki dostępnych płatności do maksymalnego poziomu 100 % stawek obliczonych przez IERiGŻ, zgodnie z poniższym:

- ONW typ specyficzny strefa II (podgórskie) ze zwierzętami - zmiana ze stawki 550 zł/ha UR/rok do 676 zł/ha UR/rok (wzrost o 126 zł/ha UR/rok);
- ONW typ górski ze zwierzętami - zmiana ze stawki 750 zł/ha UR/rok do 829 zł/ha UR/rok (wzrost o 79 zł/ha UR/rok).

Dzięki wprowadzonym rozwiązaniom, już od kampanii w 2024 r., większa liczba rolników mogła wnioskować o zmienione, wyższe dopłaty ONW, tym samym zwiększając opłacalność produkcji zwierzęcej.

Ponadto dostępne jest dla rolników pośrednie wsparcie produkcji zwierzęcej w ramach Interwencji – Rolnictwo ekologiczne. Rolnicy mogą ubiegać się o płatności do powierzchni upraw prowadzonych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego, stanowiących bazę paszową dla zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, tj. do upraw paszowych na gruntach rolnych i TUZ, pod warunkiem posiadania zwierząt w obsadzie co najmniej 0,3 DJP/ha:

1. Uprawy paszowe na gruntach ornych:
  - w okresie konwersji: 1 638 zł/ha,
  - po okresie konwersji: 1 504 zł/ha.
2. Trwałe użytki zielone
  - w okresie konwersji/po okresie konwersji: 1 043 zł/ha.

Rolnicy mają także możliwość otrzymania dodatkowej płatności do powierzchni upraw ekologicznych zgłoszonych do interwencji w postaci premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą pod warunkiem posiadania zwierząt w obsadzie od 0,3 DJP/ha do 1,5 DJP/ha wszystkich UR w gospodarstwie – 573 zł/ha.

Od 2023 r. w ramach PS WPR przewidziano również interwencję Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. Wsparcie przyznawane

jest do zagrożonych rasy bydła, koni, owiec, świń oraz kóz objętych programem ochrony zasobów genetycznych prowadzonym przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy (IZ-PIB) w Krakowie. Jednym z warunków uczestnictwa w programie prowadzonym przez IZ-PIB jest objęcie oceną wartości użytkowej zwierząt.

Płatność przysługuje przez okres 5 lat do sztuki zwierzęcia dla następujących ras:

- Bydło - polskie czerwone, biało-żółte, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe. Stawki płatności: 2738 zł/szt. (użytkowanie mleczne), 1752 zł/szt., (użytkowanie mięsne). Przewidziano też płatność dodatkową rekompensującą koszty udostępnienia samców w celu pozyskania nasienia w wysokości 15131 zł/szt.
- Konie - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim). Stawki płatności wynoszą od 2185 zł/szt. do 5925 zł/szt.
- Owce - wrzosówka, świniarka, olkuska, polska owca górska odmiany barwnej, merynos odmiany barwnej, uhruska, wielkopolska, żelaźnieńska, korideil, kamieniecka, pomorska, cakiel podhalański, merynos polski w starym typie, czarnogłówka, owca pogórza, polska owca górska i biało-żółta owca mięsna. Stawka płatności: 500 zł/szt.
- Świnie – puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra. Stawka płatności: 1335 zł/szt.
- Kozy - koza karpacka, koza kazimierzowska i koza sandomierska. Stawka płatności: 953 zł/szt.

Ponadto w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 realizowany jest Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt, dzięki któremu możliwe jest uzyskanie wsparcia finansowego do samic określonych gatunków i ras zwierząt objętych programem ochrony zasobów genetycznych prowadzonym przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie. Wsparcie dotyczy takich samych ras i jest przyznawane w takiej samej kwocie jak w przypadku interwencji Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie PS WPR.

Ścisła ochrona praw nabytych rolnika, w kontekście wrogiego otoczenia, zwłaszcza z związku z urbanizacją obszarów wiejskich.

Wieś na przestrzeni ostatnich lat przechodzi zasadnicze przekształcenia. Dotychczasowa, dominująca funkcja wsi i obszarów wiejskich, związana z wytwarzaniem żywności ulega zróżnicowaniu. Oprócz rozwoju usług czy pozarolniczych miejsc pracy, wieś staje się także miejscem do życia osób niezwiązanych z rolnictwem. Sytuacja ta sprawia, że osoby decydujące się na zamieszkanie w przestrzeni wiejskiej, dedykowanej produkcji rolniczej, muszą być świadome uwarunkowań jakie towarzyszą prowadzonej produkcji rolnej. Pomimo rozwoju technologii i wprowadzaniem innowacji, niektórych czynników związanych z prowadzoną produkcją nie da się wyeliminować. Mechanizacja i automatyzacja wielu procesów produkcyjnych w rolnictwie sprawia, że możliwa jest optymalizacja wykorzystania zasobów technicznych, przyczyniając się np. do ograniczenia emisji CO₂ lub hałasu. Co równie istotne, wzrost emisji uciążliwych zapachów wiąże się także bezpośrednio ze wzrostem temperatury wywołanym zmianami klimatu. Dzięki systematycznemu podnoszeniu wiedzy, kwalifikacji i umiejętności, rolnicy w bardzo szerokim zakresie realizują usługi ekosystemowe, ukierunkowane na ochronę środowiska naturalnego i zachowanie bioróżnorodności. Niestety w wielu przypadkach, wykonanie zabiegów agrotechnicznych, korzystnych z punktu widzenia środowiska naturalnego, może być traktowane jako działania uciążliwe dla pozostałych. Przykładem mogą być zabiegi ochronne, wykonywane w godzinach wieczornych lub po zmroku. Nie można jednak podporządkowywać tak ważnych społecznie i gospodarczo obszarów jak bezpieczeństwo żywnościowe, czy ochrona bioróżnorodności (np. chroniąca zapylacze), indywidualnym odczuciom.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy oddzielić funkcję produkcyjną wsi od funkcji mieszkaniowej. Konieczne w tym zakresie są odpowiednie uregulowania prawne. Jednakże, co warto podkreślić, powyższe regulacje nie pozostają jedynie w gestii ministerstwa rolnictwa.

Zgodnie z zapowiedziami Ministra Klimatu i Środowiska, zjawisko uciążliwości odorowej zostanie kompleksowo uregulowane. Trwają prace eksperckie w tym zakresie w MKiŚ, a proces legislacyjny planowany jest na 2025 rok. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie bardzo aktywnie uczestniczyć w tych pracach, rozważmy też własne propozycje rozwiązań legislacyjnych oparte m.in. o wzorce francuskie.

Zniesienie barier administracyjno-prawnych, często uniemożliwiających prowadzenie produkcji rolnej, np. ograniczenia w budowie i rozbudowie budynków inwentarskich.

Proces budowlany, związany szczególnie z budową budynków inwentarskich, z uwagi na ich charakter, regulowany jest przez szereg przepisów (m.in. prawo budowlane, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), które nakładają na inwestora, przed uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, liczne obowiązki.

Do MRiRW docierają informacje w sprawie problemów związanych z budową budowli rolniczych czy budynków inwentarskich m.in. w zakresie uzyskania decyzji o warunkach zabudowy dla budowli takich jak silosy zbożowe. Mając na uwadze te problemy, Minister podejmuje działania w sprawie wprowadzenia zmian legislacyjnych ułatwiających budowę płyt do składowania obornika, szczelnych zbiorników na gnojówkę lub gnojowicę, naziemnych silosów na materiały sypkie, o pojemności do 250 m³ czy silosów na kiszonkę, poprzez zwolnienie ich z uzyskania decyzji o warunkach zabudowy. Zaznaczyć jednak należy, że zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1370) właściwym w zakresie wprowadzenia ułatwień w tym zakresie jest Minister Rozwoju i Technologii.

Regionalizacja polityki w zakresie ekoschematów, ze względu na różne uwarunkowania produkcji rolnej w poszczególnych województwach.

Ekoschematy są jedną z interwencji PS WPR, który został zatwierdzony przez KE w odniesieniu do całego kraju. PS WPR stanowi jednolite narzędzie wsparcia zrównoważonych metod gospodarowania promujących działania przyjazne klimatowi i środowisku oraz dobrostanu zwierząt, chroniące wodę, glebę, stanowiącą zasób nieodnawialny i powietrze oraz różnorodność biologiczną. Jego założenia ukierunkowane są na wsparcie zrównoważonego rozwoju dla wszystkich polskich gospodarstw, a także poprawę warunków życia i pracy na obszarach wiejskich.

Ekoschematy, realizując powyższe cele są działaniami dodatkowo płatnymi i dobrowolnymi dla rolnika. Należy zauważyć, że różnorodność oferowanych rolnikom ekoschematów i praktyk ma na celu umożliwienie wyboru takich, które są najbardziej odpowiednie dla gospodarstw prowadzonych w różnych częściach kraju i o różnej specyfice. Zasady ekoschematów są uniwersalne i dostępne dla rolników, niezależnie od regionu, w którym prowadzą działalność rolniczą. Dzięki temu wszyscy rolnicy mają równe szanse w możliwości ich realizacji i otrzymaniu z tego tytułu wsparcia.

Wprowadzenie rozwiązań chroniących tereny rolne przed skutkami deszczy nawalnych w związku z urbanizacją i skuteczną ochrona i odbudowa systemów melioracji rolnej już istniejących.

Postępująca urbanizacja ma niewątpliwie wpływ na tereny rolnicze, często też wywiera na nie negatywny wpływ w postaci zaburzenia stosunków wodnych lub zniszczenia urządzeń wodnych i systemów melioracyjnych. Kwestie zaburzania stosunków wodnych regulują szczegółowo przepisy ustawy prawo wodne.

Zgodnie z art. 234 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne ⁽⁵⁾, właściciel gruntu, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej, nie może zmieniać stanu wody na gruncie, a zwłaszcza kierunku odpływu znajdującej się na jego gruncie wody opadowej, ani kierunku odpływu ze źródeł - ze szkodą dla gruntów sąsiednich. Naruszenie powyższego zakazu, zgodnie z art. 234 ust. 2 i 3 Prawa wodnego, pociąga za sobą następujące konsekwencje: na właścicielu gruntu ciąży obowiązek usunięcia przeszkód oraz zmian w odpływie wody, powstałych na jego gruncie wskutek przypadku lub działania osób trzecich, ze szkodą dla gruntów sąsiednich (art. 234 ust. 2). Jeżeli spowodowane przez właściciela gruntu zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, z urzędu lub na wniosek, w drodze decyzji, nakazuje właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom, ustalając termin wykonania tych czynności (art. 234 ust. 3).

Z kolei do niszczenia urządzeń wodnych (w tym sieci melioracyjnej i drenowań) na skutek np. kolizji zabudowy z tymi urządzeniami ma zastosowanie art. 192 ustawy Prawo wodne.

Mówi on o tym, że zakazuje się niszczenia lub uszkodzenia urządzeń wodnych, utrudniania przepływu wody w związku z wykonywaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych oraz wykonywania w pobliżu urządzeń wodnych robót oraz innych czynności, które mogą powodować zmiany stosunków wodnych. Kolizje z urządzeniami melioracji wodnych winny być uzgadniane na etapie projektów decyzji o warunkach zabudowy z właściwą jednostką terenową PGW Wody Polskie, która zgodnie z ustawą prowadzi ewidencję melioracji wodnych. Wykonanie przebudowy urządzeń melioracji wodnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.

Należy pamiętać, że urządzenia melioracji wodnych są własnością właściciela gruntu, na jakim są posadowione. Zgodnie z art. 188 ust. 1. ustawy Prawo wodne,

utrzymywanie urządzeń wodnych należy do ich właścicieli i polega na eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji.

Jak informuje z kolei art. 191 ustawy prawo wodne - w przypadku nienależytego utrzymywania urządzenia wodnego, którego następstwem jest zmiana funkcji tego urządzenia lub szkodliwe oddziaływanie tego urządzenia na wody lub grunty, organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych na wykonywanie urządzeń wodnych (tj. właściwy miejscowo Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie) z urzędu lub na wniosek, mając na uwadze, że korzystanie z wód nie może powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, marnotrawstwa wody lub energii wody, a także nie może wyrządzać szkód, może w drodze decyzji, nakazać właścicielowi tego urządzenia przywrócenie poprzedniej funkcji tego urządzenia, wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom lub likwidację szkód.

W decyzji tej określa się warunki i termin przywrócenia poprzedniej funkcji urządzenia wodnego.

Wzmocnienie roli samorządu rolniczego.

Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych ⁽⁶⁾ w art. 3 ust. 4 gwarantuje izbom rolniczym wpływ na kształtowanie polityki rolnej i uczestnictwo w jej realizacji oraz w art. 5 określa zadania izb rolniczych. Natomiast KRIR, zgodnie z art. 38 pkt 2 i 3 tej ustawy, posiada kompetencje w zakresie opiniowania projektów aktów prawnych dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz założeń i programów polityki rolnej, a także jest uprawniona do przedstawiania m.in. organom administracji rządowej wniosków i inicjatyw w zakresie regulacji prawnych. Izby rolnicze i KRIR mogą zatem znacząco oddziaływać na prowadzoną przez Ministra RiRW politykę rolną zarówno w wymiarze krajowym, jak i unijnym.

Wprowadzenie mechanizmów zapobiegających wprowadzaniu z krajów trzecich produktów rolnych zawierających pozostałości środków ochrony roślin niedopuszczalnych do stosowania UE.

Podległa Ministrowi Inspekcja Weterynaryjna (IW) posiada kompetencje do prowadzenia nadzoru, w tym kontroli importu pasz niezawierających tkanek zwierząt - zbóż przeznaczonych na cele paszowe oraz innych pasz pochodzenia roślinnego.

Graniczny lekarz weterynarii jest organem właściwym do prowadzenia urzędowej kontroli, w punktach kontroli granicznej (BCP), przywożonych na terytorium Unii Europejskiej przesyłek w oparciu o przepisy rozporządzenia (UE) nr 2017/625⁽⁷⁾, która obejmuje:

- kontrolę dokumentów - weryfikacja świadectw urzędowych, poświadczeń urzędowych oraz innych dokumentów, w tym dokumentów o charakterze handlowym, które muszą towarzyszyć przesyłce;
- kontrolę identyfikacji - sprawdzenie, czy zawartość i oznakowanie przesyłki, plomby i środki transportu odpowiadają informacjom zawartym w świadectwach urzędowych, poświadczeniach urzędowych lub innych dokumentach towarzyszących przesyłce;
- kontrolę bezpośrednią - inspekcja towarów oraz w stosownych przypadkach oględziny opakowania, środków transportu, oznakowania i temperatury, a także pobieranie próbek do analiz, badania lub diagnostyki oraz inne kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z przepisami prawa.

W przypadku gdy importowana z państwa trzeciego przesyłka nie spełnia wymagań przywózowych UE (stwierdzenie uchybień, nieprawidłowości, niezgodne wyniki badań laboratoryjnych, błędne oznakowanie lub brak oznakowania produktu), organy IW podejmują działania mające na celu niedopuszczenie zakwestionowanego produktu do wykorzystania w żywieniu zwierząt - nie zostaje wydana decyzja zezwalająca na wwóz na terytorium UE, towar nie jest dopuszczony do obrotu, a przesyłka podlega odesłaniu do państwa pochodzenia lub zniszczeniu.

UE i Polska mają już obecnie mechanizmy ochronne służące niedopuszczeniu na rynek UE produktów zawierających substancje lub ich pozostałości, które są lub mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin. Zgodnie z zasadami Światowej Organizacji Handlu (WTO) kraje mogą stosować środki w imporcie niezbędne do ochrony zdrowia i życia. Jednocześnie środki takie powinny być oparte na podstawach naukowych, proporcjonalne do zagrożenia, traktować jednakowo kraje o podobnych warunkach i nie mogą stanowić ukrytej bariery w handlu. Zasady te znajdują też odzwierciedlenie w regulacjach UE. Tego typu ograniczenia są szeroko stosowane w handlu międzynarodowym. Są notyfikowane i omawiane w WTO i bardzo często są przedmiotem procedury rozstrzygania sporów.

Integracja systemów teleinformatycznych występujących w poszczególnych instytucjach obsługujących rolników.

W celu wprowadzenia uproszczeń w zakresie ubiegania się przez producentów rolnych o zwrot podatku akcyzowego MRiRW rozpoczęło prace nad zmianą ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej w zakresie samodzielnego wydruku dokumentu „Informacja o liczbie DJP zwierząt/liczbie świń w gospodarstwie, na potrzeby wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej” przez producenta rolnego. Proponowana zmiana ułatwi pozyskiwanie ww. dokumentu stanowiącego załącznik do wniosku o zwrot podatku akcyzowego, o który obecnie producent rolny musi wnioskować do biura powiatowego ARiMR.

Ponadto planowane jest wprowadzenie możliwości elektronicznego składania przez producentów rolnych wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Będzie to możliwe po wprowadzeniu przez Ministerstwo Finansów Krajowego Systemu e-Faktur zawierającego wszystkie faktury. Planowany termin wdrożenia obowiązkowego Krajowego Systemu e-Faktur został przesunięty na:

- 1 lutego 2026 r. dla przedsiębiorców, których wartość sprzedaży (wraz z kwotą podatku) przekroczyła w 2025 r. 200 mln zł,
- 1 kwietnia 2026 r. dla pozostałych przedsiębiorców.

Wprowadzenie stałego modelu dopłat do paliwa rolniczego eliminującego nieuprawnione korzystanie.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej⁽⁸⁾ zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przysługuje producentom rolnym – osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, będącym posiadaczami gospodarstw rolnych w rozumieniu przepisów o podatku rolnym.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁽⁹⁾ posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, w tym dzierżawca (posiadacz zależny).

W przypadku gdy grunty gospodarstwa rolnego stanowią przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, zwrot podatku przysługuje posiadaczowi zależnemu, tj. dzierżawcy, również w przypadku jeżeli dzierżawi on grunty na podstawie ustnej umowy, czy też wtedy, gdy dzierżawa nie jest wykazana w ewidencji gruntów i budynków.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Michał Kołodziejczak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) art. 4 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.
- (2) ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 261 i 885).
- (3) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.).
- (4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz dobrostanu zwierząt w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 797, z późn. zm.).
- (5) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087 i 1089).
- (6) Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz.U. 2022 r. poz. 183).
- (7) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.).
- (8) Ustawa z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz.U. 2023 poz. 1948).
- (9) Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, 1237).